

*Стеценко Ніна Сергіївна,
кандидат юридичних наук,
асистент кафедри історії держави
і права України та зарубіжних країн
НЮУ імені Ярослава Мудрого*

ЗНАЧЕННЯ ЗАКОНУ ПРО ГОМСТЕДИ ДЛЯ ПЕРЕБІГУ ПОДІЙ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ 1861-1864 РР. У США.

У першій половині XIX ст. територія Сполучених Штатів зростає декілька разів за рахунок купівлі та прямої агресії: у 1803 р. була придбана у Наполеона I за п'ятнадцять мільйонів доларів величезна Луїзіана. Після американко-мексиканської війни (1846-1848 рр.) Мексика віддала США Техас, Каліфорнію, Арізону, Нью-Мексико, Неваду, Юту, частину Колорадо. Швидкими темпами зростала кількість населення США – з 5,3 мільйонів чоловік у 1800 р. до 23,1 мільйону чоловік у 1850 р. Це пояснювалося швидким економічним прогресом США, наявністю практично необмеженого земельного фонду (з 1804 р. Конгрес установив ціну за акр вільної землі на Заході – 1,64 долара при мінімальному розмірі ділянки у 160 акрів, тим самим за 252 долари можна було придбати близько 65 га землі – фантастично дешево, як за європейськими мірками) сприяли напливу емігрантів з Європи, охопленої полум'я війни.

Сполучені Штати Америки з країни аграрної упевнено перетворювалися на аграрно-індустріальну, і вже у 1859 р. продукція американської промисловості уперше перевищила вартість сільськогосподарського виробництва. Поряд із цим, у такій розвинутій країні як США, зберігалось плантаційне рабство. У 1860 р. тут проживало 4 441 830 негрів, з них 3 953 760 були рабами. Налічувалося 385 тис. рабовласників, причому 89 % володіли менше, ніж 20 рабами. Справжня південна аристократія формувалася з 10 тис. плантаторів, кожний з яких мав 50 і більше рабів. Вартість 18-річного негра становила у 1821-1825 рр. 334 долари, а у 1856-1860 рр. уже – 1 306 доларів. Вигідною справою стало «розведення» негрів на продаж. Водночас дедалі чіткішою ставала різниця у суспільно-економічному розвитку північних і південних територій США. А після успішного завершення англо-американської війни 1812-1815 рр. уперше виявилися принципові суперечності між інтересами штатів промислових і рабовласницьких, північних і південних. Відповідно, із збільшенням числа штатів, змінювалася рівновага сил у Конгресі та Сенаті. Оскільки, уже з 1 січня 1808 р., заборонявся увіз у країну чорношкірих невільників, вочевидь зростала тенденція появи штатів нерабовласницьких, де більшість населення становили фермери, а не плантатори та негри –

раби. Південь і Північ по-різному підходили до проблеми державного боргу, як внутрішнього так і зовнішнього, Південь був більше зацікавлений у розвитку міждержавної торгівлі, Північ, навпаки, була заінтересована у високих митах і згортанні торгівлі з континентом. Були й інші протиріччя. На президентських виборах 1860 р. перемогу отримав Авраам Лінкольн (1809-1865), виходець із фермерської сім'ї, палкий прихильник скасування рабства. Це, звісно ж, не влаштовувало рабовласницькі штати, і 22 грудня 1860 р. штат Південна Кароліна заявив про свій вихід із Союзу штатів, за яким потім вийшли ще дев'ять рабовласницьких штатів. У лютому 1861 р. у місті Монтгомері, представники штатів, що вийшли із союзу утворили «Конфедерацію американських штатів». Був обраний президент Конфедерації, сформований свій уряд. При цьому була прийнята Конституція Конфедеративних Штатів Америки, яка проголошувала рабство негрів «оплотом цивілізації».

12 квітня 1861 р. конфедерати розпочали громадянську війну, що тривала протягом чотирьох років (1861-1865 рр.). Важливим ударом по рабовласництву, а також впливом на перебіг війни було видання А. Лінкольном кількох важливих законодавчих актів. У травні 1862 р. уряд провів через Конгрес Закон про гомстеди – «акт для забезпечення земельними наділами тих, хто дійсно оселяється на громадській землі і для забезпечення нагороди солдатам. Прийнятий законодавчий акт містив такі положення:

- кожна особа, що є главою сім'ї і якій виповнилося 21 рік, яка є громадянином Сполучених Штатів, яка «ніколи не брала участі у війні проти Сполучених Штатів і не допомогла їх ворогам», мала право з 1 січня 1863 р. на отримання земельної ділянки розміром не більше ста шістдесяти акрів (приблизно шістдесят чотири гектари);

- після сплати десяти доларів особа вступала у володіння зазначеної кількості землі;

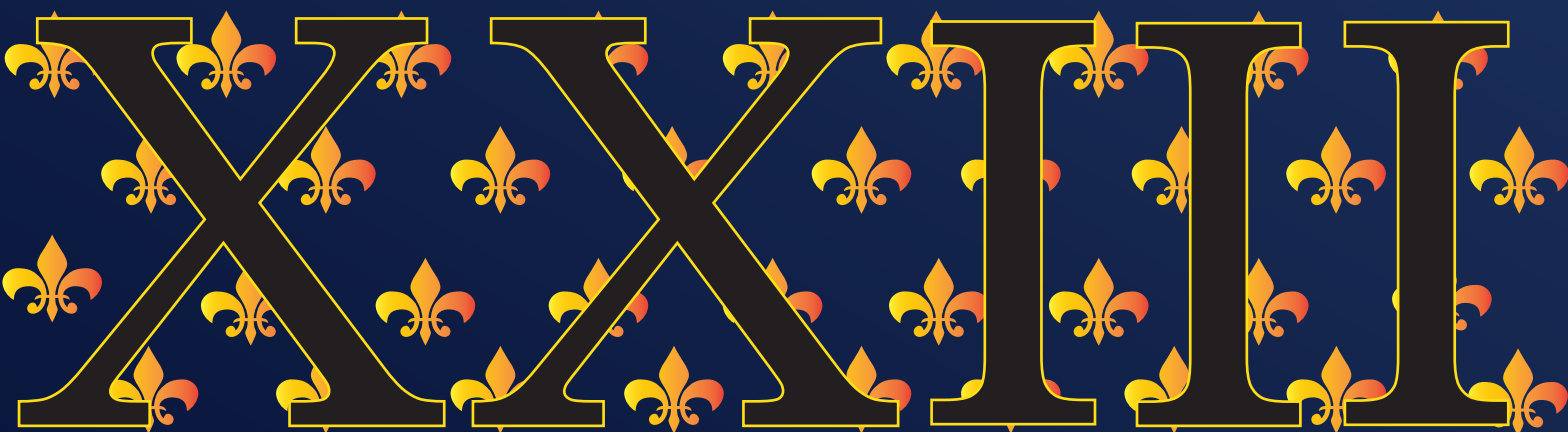
- після того, як громадянин обробляв протягом п'яти років цю землю, він одержував патент на цю ділянку;

- особи, які служили в армії чи флоті Сполучених Штатів протягом 14 днів як добровольці, або за мобілізації, могли скористатися цим законом, коли їм ще не виповнилося двадцять один рік.

Закон про гомстеди 1862 р. встановив нову форму приватної власності – сімейну, яка характеризувалася низкою специфічних особливостей, які стосувалися суб'єктів права власності, об'єкту, правомочностей власника, участь у цивільному обігу, спадкування тощо. Наприклад, з метою збереження гомстедів від подрібнення у Конституціях деяких штатів встановлювалася заборона часткового продажу ферм, в інших штатах, де існував вільний продаж ферм тільки один переживший із подружжя мав право претендувати на законну частку, якщо його не задовольняло розпорядження у заповіті.

22 вересня 1862 р. президент А. Лінкольн випустив Прокламацію про звільнення рабів. Ці акти вирішили головне завдання уряду А. Лінкольна – створення численної боєздатної армії, залучення до неї значної кількості людей та призвели до корінного перелому під час громадянської війни і забезпечили перемогу капіталістичної Півночі.

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
АСОЦІАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО
ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО - ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ
ЮРИСПРУДЕНЦІЇ»

30 квітня 2020 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**АСОЦІАЦІЯ ВИПУСКНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**МАТЕРІАЛИ ХХІІІ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ»**

30 квітня 2020 року

Харків – 2020

Відповідальні за випуск:

Нанарова Ольга Олександрівна – член Секретаріату ГО «Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого».

УДК 340.12.001

ББК 67.0

78

Асоціація випускників Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого.

78 Матеріали ХХІІІ науково-практичної конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції», м. Харків, 30 квітня. 2020 р. Харків, 2020. 293 с.

Статті друкуються мовою авторів у авторській редакції.

Адреса редакційної колегії: вул. Пушкінська, 77, к. 228-п, м. Харків, 61024, Україна.